

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АНКЕТА ЗА КРЕДИТНАТА АКТИВНОСТ

ПРВ КВАРТАЛ, 2015 ГОДИНА

април, 2015 година

Резиме на резултатите¹

Кредити на претпријатијата

- Кредитна политика: умерено нето-олеснување на кредитните услови, наспроти минималното нето-заострување во претходниот квартал.
- Кредитна побарувачка: натамошно нето-зголемување на побарувачката на корпоративните кредити, со послаба динамика споредено со претходната анкета.
- Очекувања за вториот квартал на 2015 година: послабо нето-олеснување на кредитните услови споредено со очекувањата во претходниот период, во услови на задржување на динамиката на зголемување на нето-побарувачката на корпоративни кредити.

Кредити на население

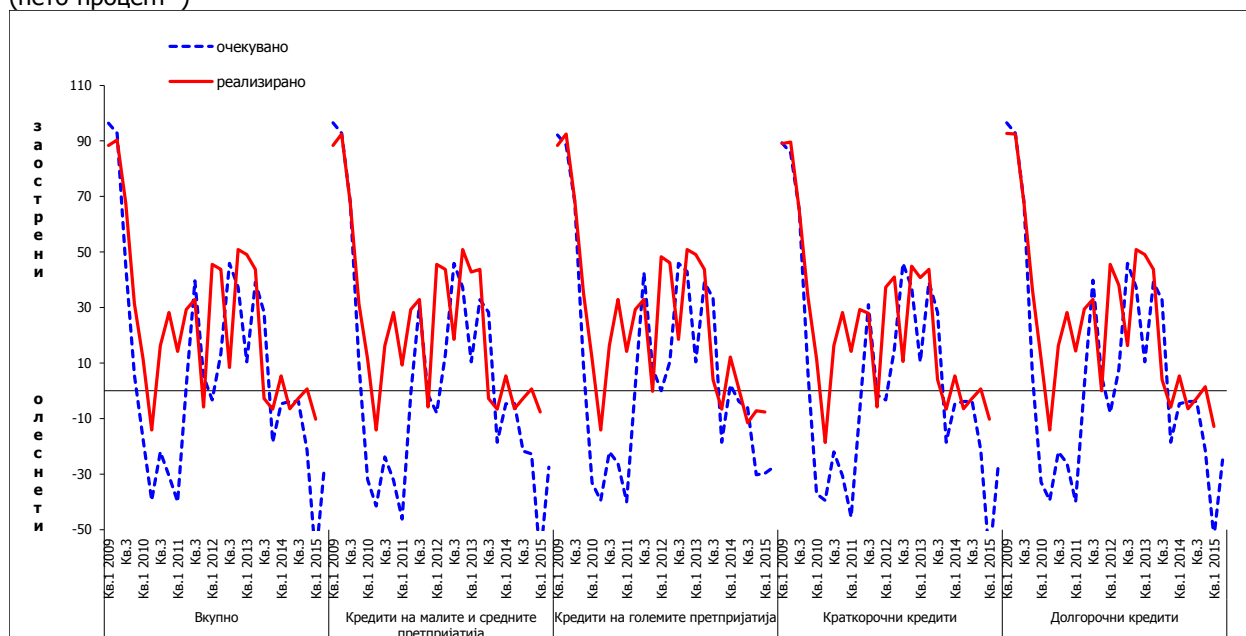
- Кредитна политика: натамошно олеснување на кредитните услови, кое е послабо во однос на претходниот период, особено кај станбените кредити.
- Кредитна побарувачка: понатамошно зголемување на побарувачката на кредити на нето-основа, кое е умерено поголемо во однос на претходната анкета.
- Очекувања за вториот квартал на 2015 година: олеснување на кредитните услови и раст на кредитната побарувачка на нето-основа, со поголем интензитет во споредба со очекувањата дадени во претходната анкета.

¹Со Анкетата се опфатени 14 банки, при што сите банки доставија одговори. Методологијата на Анкетата за кредитната активност е претставена во посебен прилог којшто може да се најде на следнава врска: [Методологија на анкетата за кредитната активност](#)

Кредити на претпријатијата

Услови за кредитирање. Во првото тримесечје на 2015 година беше забележано умерено нето-олеснување на условите за одобрување корпоративни кредити наспроти минималното нето-заострување регистрирано во последната анкета, при што нето-процентот бележи поместување од 0,7 во последниот квартал на 2014 година на -10,2 во првиот квартал на 2015 година. Притоа, најголем дел од банките и натаму укажуваат на непроменетост на условите за кредитирање на претпријатијата што е карактеристично од третиот квартал на 2013 година. Во наредниот период, очекувањата на банките се во насока на натамошно нето-олеснување на кредитните услови, со послаба динамика во однос на очекувањата дадени во минатата анкета.

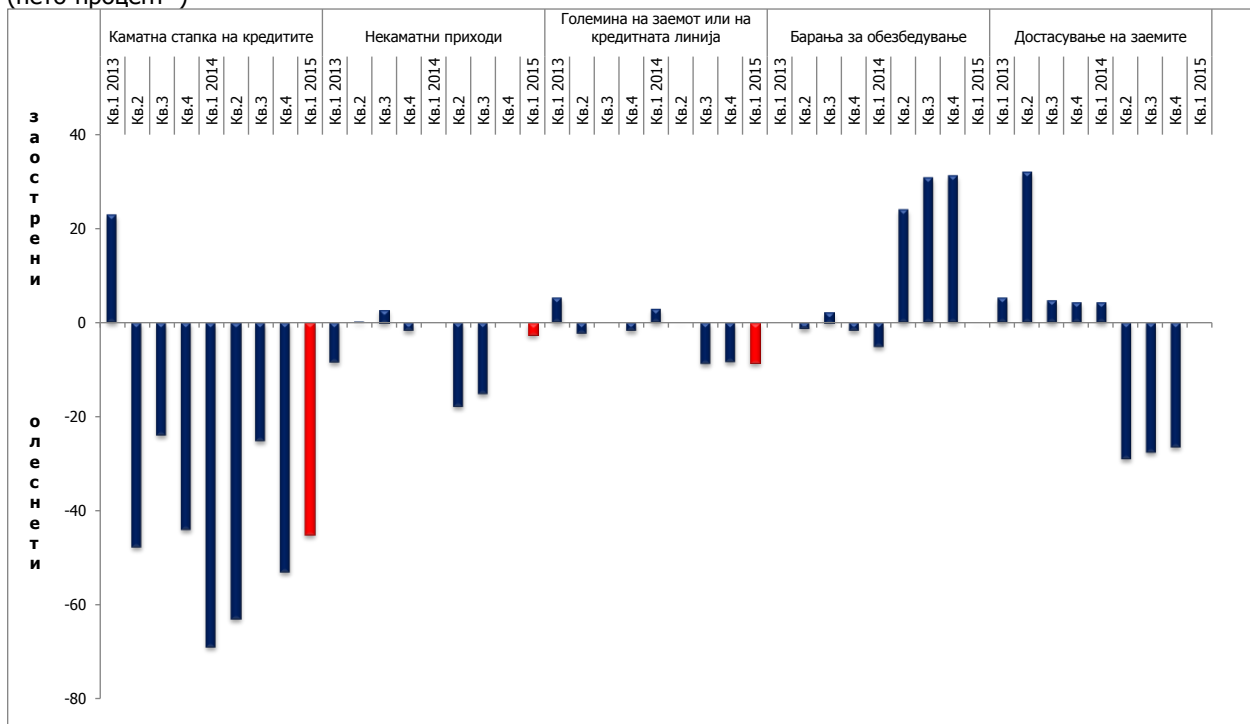
Графикон 1: Услови за кредитирање при одобрување заеми или кредитни линии на претпријатијата (нето-процент*)

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“ и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

Според согледувањата на банките за конкретните кредитни услови, оценетото нето-олеснување на кредитните услови во првиот квартал е кумулативен ефект од позитивните поместувања кај барањата за обезбедување и натамошното нето-олеснување на каматната стапка. Така, по три квартали на континуирано влијание кон заострени кредитни услови, барањата за обезбедување во првите три месеци на 2015 година придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање. Истовремено, продолжува трендот на натамошно олеснување на каматната стапка на нето-основа, со слична динамика како и во претходната анкета. Во поглед на останатите услови и рокови, најголемиот дел од банките оценуваат дека се непроменети, што споредено со претходната анкета упатува на одредено влошување кај условот достасување на заемите (реализирано нето-олеснување во претходните три квартали).

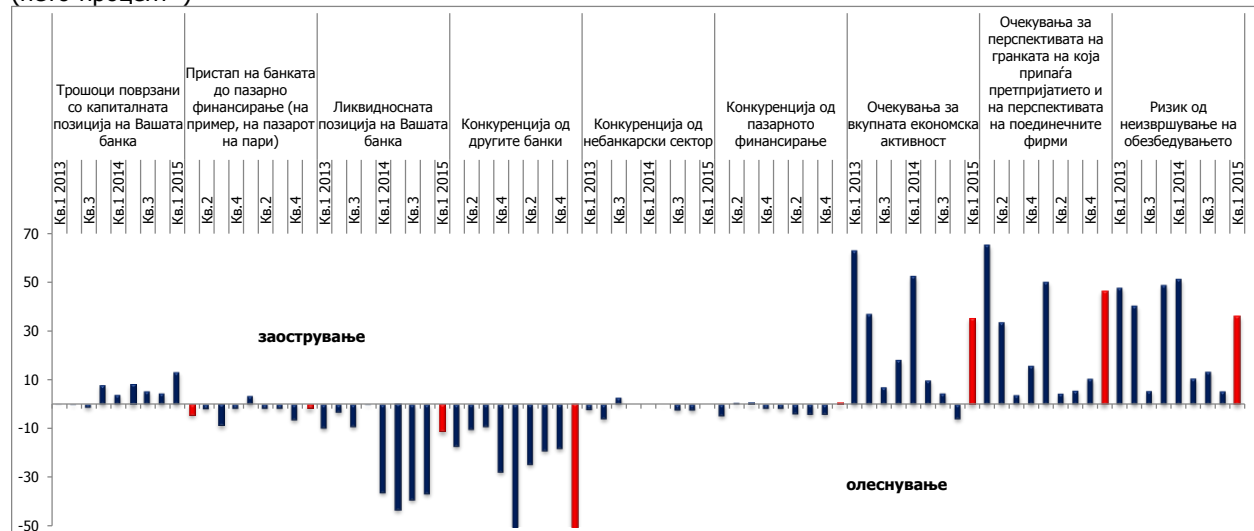
Графикон 2: Промена на поединечните услови за кредитирање на корпоративниот сектор (нето-процент*)

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“ и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

Во поглед на факторите коишто делуваат врз кредитните услови, според резултатите од оваа анкета, конкуренцијата од другите банки претставува основна причина за нето-олеснувањето на кредитните услови. Од друга страна, по континуираното подобрување од вториот квартал на 2014 година, во првото тримесечје на 2015 година се забележуваат влошени согледувања за ризиците од страна на банките. Во вакви услови, очекувањата за вкупната економска активност и за перспективата на гранката на која припаѓа претпријатието, како и ризикот од неизвршување на обезбедувањето придонесуваат кон нето-заострување на условите за одобрување корпоративни кредити. Позначително раздвижување се забележува и кај ликвидносната позиција на банката, при што овој фактор и натаму влијае кон олеснување на кредитните услови, но со послаба динамика споредено со претходната анкета.

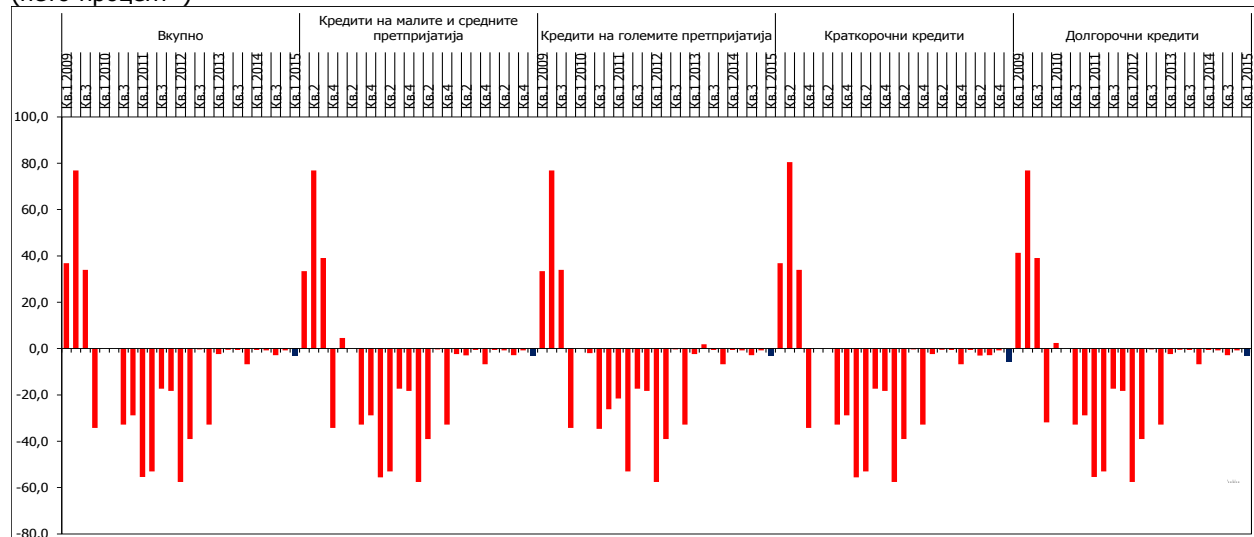
Графикон 3: Фактори што предизвикуваат промена на условите за кредитирање на корпоративниот сектор (нето-процент*)

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

Од аспект на влијанието на промените во монетарната политика, поголемиот дел од банките укажуваат на незначително влијание на монетарната политика врз кредитните одлуки. Споредено со претходната анкета, се забележува зголемување на бројот на банки коишто упатуваат на незначително влијание на промените на монетарната политика врз каматната политика на банката на сметка на помалиот број банки коишто оценуваат дека монетарната политика делумно влијаела врз нивната каматна политика при одобрување корпоративни кредити.

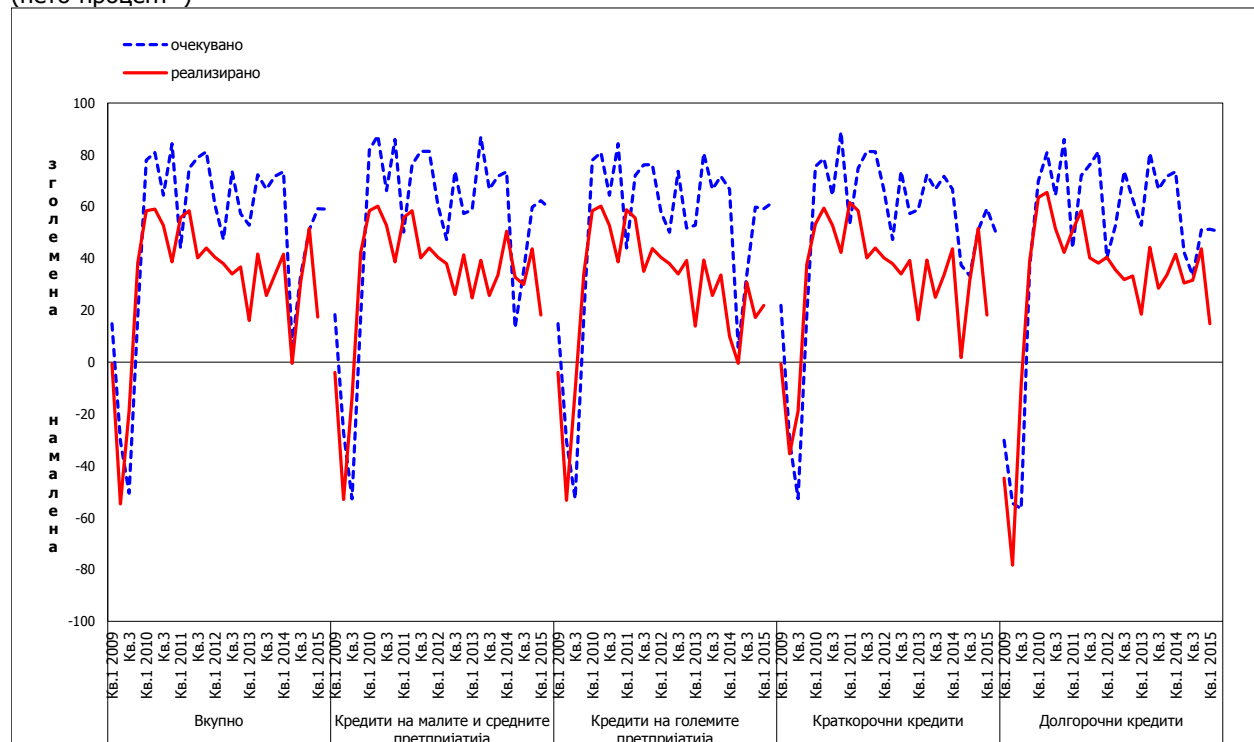
Графикон 4: Влијание на промените на монетарната политика врз каматната политика при одобрувањето кредити на корпоративниот сектор (нето-процент*)

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу процентите „значително влијаеја“ и „не влијаеја“.

Побарувачка на кредити. Во првото тримесечје на 2015 година се забележува натамошно нето-зголемување на побарувачката на корпоративните кредити, но со послаба динамика споредено со претходната анкета. Така, нето-процентот бележи поместување од 51,6 во последниот квартал на 2014 година на 17,4 во првиот квартал на 2015 година. Во наредните три месеци, банките очекуваат натамошно нето-зголемување на побарувачката на корпоративните кредити со слична динамика со очекувањата во минатата анкета.

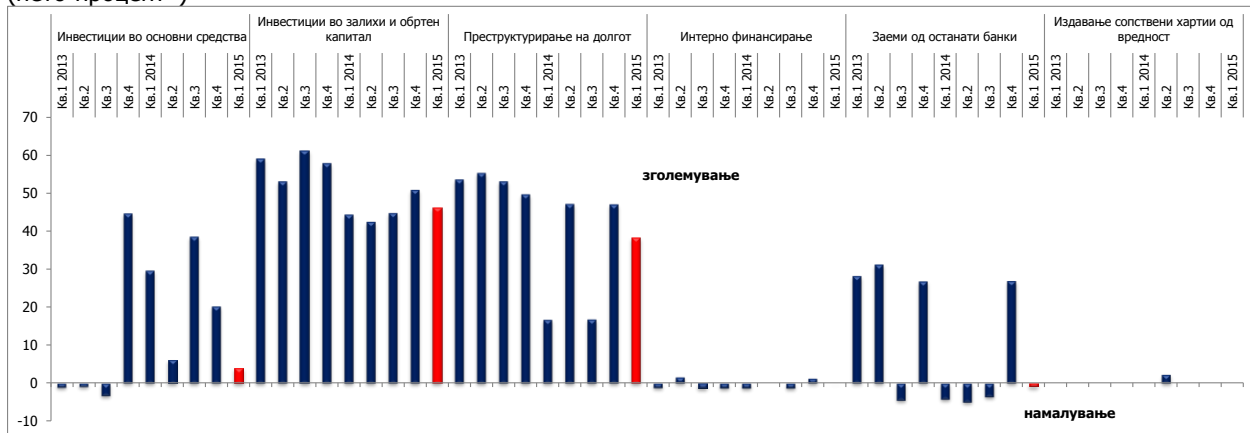
Графикон 5: Промена на побарувачката на кредити од страна на претпријатијата (нето-процент*)

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Од аспект на индивидуалните фактори коишто ја условуваат побарувачката на корпоративни кредити, инвестициите во залихи и обртен капитал, како и реструктурирањето на долгот и натаму делуваат кон зголемување на побарувачката на нето-основа. Од друга страна, потребата за инвестиции во основни средства, како и факторите поврзани со употребата на алтернативно финансирање, согласно со оценките од најголемиот дел од банките, имаат неутрално влијание врз кредитната побарувачка.

Графикон 6: Фактори што предизвикуваат промена на побарувачката на кредити на корпоративниот сектор (нето-процент*)

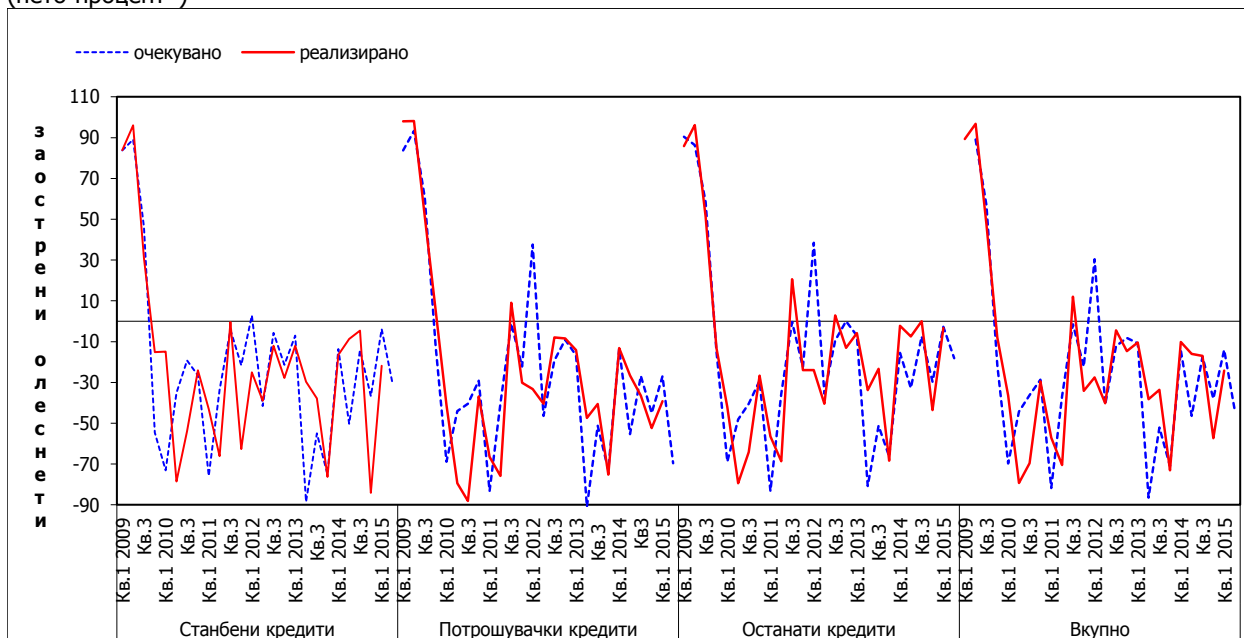

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „+“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „-“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

Кредити на населението

Услови за кредитирање. Трендот на нето-олеснување на кредитните услови кај секторот „население“ продолжи и во првиот квартал на 2015 година, но со двојно помал интензитет во однос на претходниот период (промена од -57,3 колку што изнесуваше вредноста на нето-процентот во последниот квартал на 2014 година на -24,2 во првиот квартал на 2015 година). Послабо нето-олеснување е регистрирано и кај двата типа кредити наменети за населението, при што ова е посебно нагласено кај станбените кредити. Во вториот квартал на 2015 година се очекува понатамошно нето-олеснување на кредитните услови кај потрошувачките и станбените кредити, и тоа со посилен интензитет во однос на очекувањата дадени во претходната анкета.

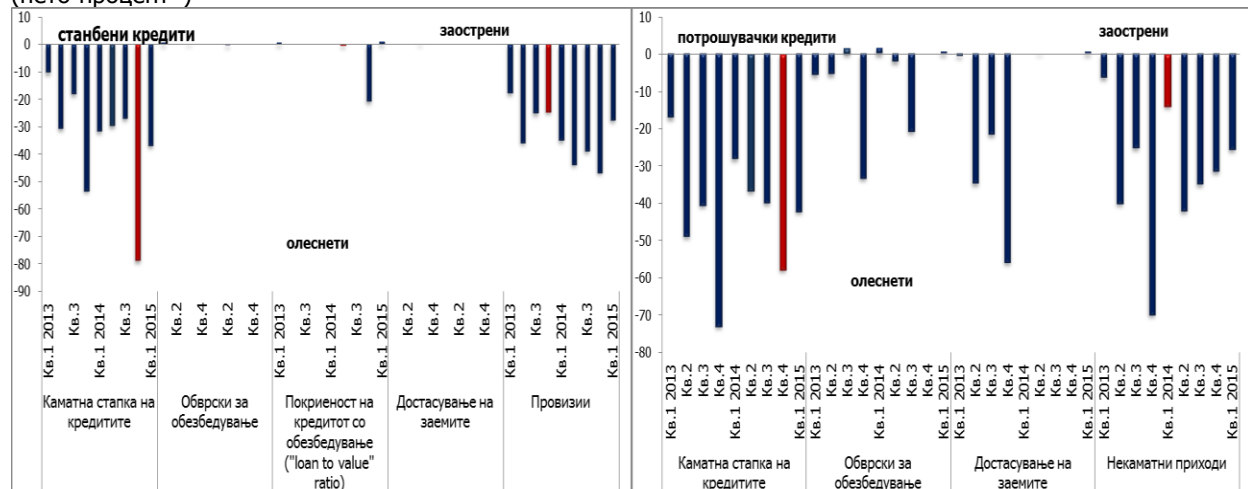
Графикон 7: Услови за кредитирање при одобрувањето кредити на населението (нето-процент*)

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“ и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

Анализата на поединечните кредитни услови покажува дека нето-олеснувањето на условите во најголем дел било извршено преку каматната стапка. Имено, и во првиот квартал на 2015 година продолжи трендот на нето-олеснување на каматната стапка на станбените и потрошувачките кредити, но со помал интензитет во однос на последниот квартал од 2014 година. Ова беше особено нагласено кај станбените кредити, каде што нето-олеснувањето на каматните услови е двојно помало во однос на претходниот период. Во однос на останатите услови поврзани со станбените кредити, во првите три месеци од годината банките пријавуваат понатамошно нето-олеснување кај провизиите, но со помал интензитет во однос на последниот квартал на 2014 година. Од аспект на потрошувачките кредити, некаматните приходи и понатаму се во зоната на нето-олеснување, но со помал интензитет во однос на претходниот период.

Графикон 8: Поединечни кредитни услови при одобрување станбени и потрошувачки кредити (нето-процент*)

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“ и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

Во однос на факторите коишто делуваат врз условите за одобрување станбени и потрошувачки кредити, конкуренцијата од други банки и понатаму останува фактор кој најмногу делува за нето-олеснување на условите, но со помал интензитет во однос на претходната анкета. Очекувањата за вкупната економска активност, и понатаму е фактор кој делува за нето-олеснување на кредитните услови и кај двата типа кредити наменети за населението, додека ризикот од неизвршување на обезбедувањето останува како фактор којшто делува во спротивна насока кај овие кредити.

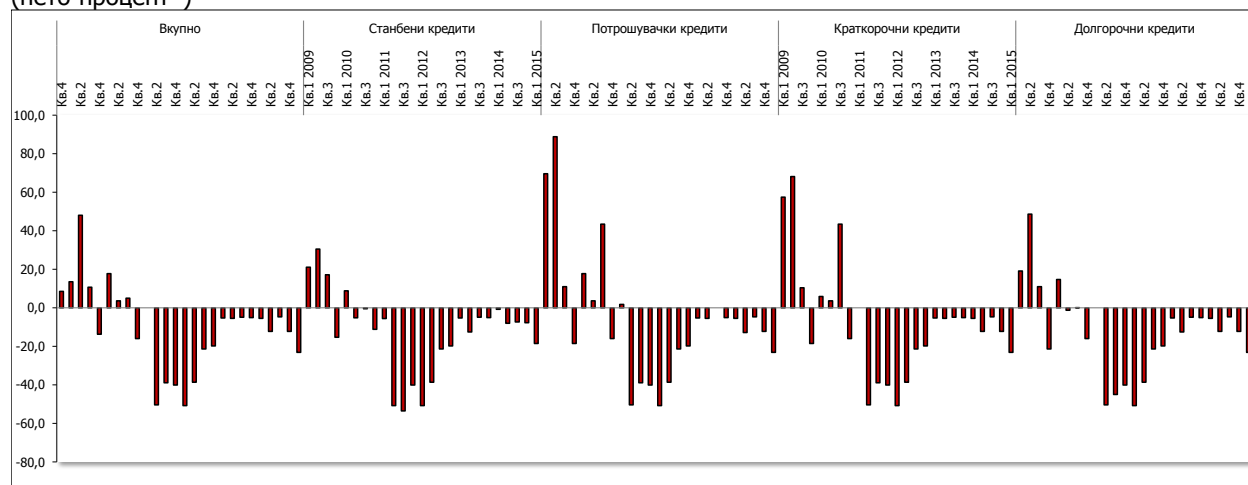
Графикон 9: Фактори што предизвикуваат промена на условите за одобрување на станбените и потрошувачките кредити (нето-процент*)

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

Од аспект на влијанието на промените на монетарната политика врз каматната политика, според Анкетата, најголем дел од одговорите на банките укажуваат на незначително влијание, додека зголемен е бројот на банките коишто укажуваат дека монетарната политика не влијае врз каматната политика на банките.

Графикон 10: Влијание на промените на монетарната политика врз каматната политика при одобрување кредити на населението (нето-процент*)

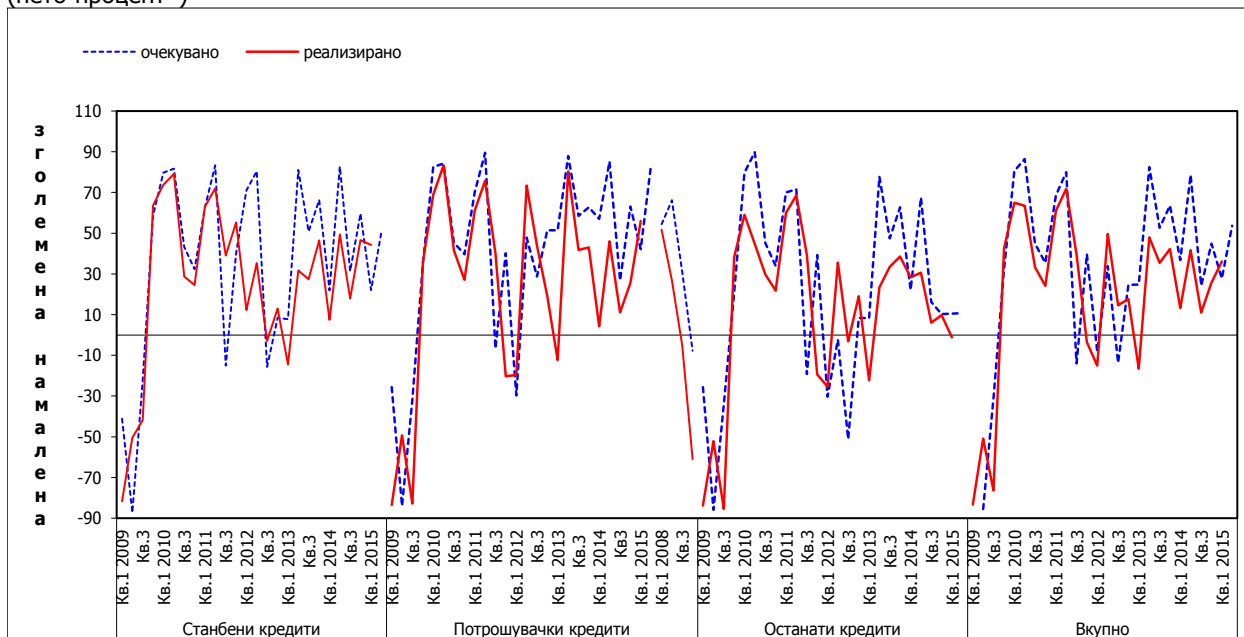

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу процентите „значително влијаеја“ и „не влијаеја“

Побарувачка на кредити. Во однос на побарувачката, банките упатуваат на понатамошно умерено зголемување на побарувачката на нето-основа, во однос на претходната анкета. Така, забележано е поместување на нето-процентите од 25,8 во последниот квартал на 2014 година на 36,1 во првиот квартал на 2015 година, при позначително зголемување на побарувачката на потрошувачките кредити. Во наредниот период, се очекува понатамошно нето-зголемување на кредитната побарувачка од страна на населението, со поголем интензитет во однос на очекувањата од претходната анкета.

Графикон 11

Промена на побарувачката на кредити од страна на населението
(нето-процент*)

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Од аспект на факторите коишто делуваат врз побарувачката, довербата на потрошувачите и понатаму е главниот фактор којшто делува за зголемување на побарувачката на станбените и потрошувачките кредити. Во однос на станбените кредити, перспективите на пазарот на станбена изградба, и понатаму се фактор којшто делува стимулативно на побарувачката на станбените кредити, но со умерено помал интензитет во однос на претходната анкета. Во оваа насока, делуваат и заштедите на населението, со ист интензитет како и во последниот квартал на 2014 година. Кредитите од останати банки и понатаму делуваат кон намалување на побарувачката за станбените кредити и тоа со поголем интензитет во однос на претходната анкета. Од аспект на потрошувачките кредити, поголемо стимулативно влијание врз побарувачката на овој тип кредити има факторот потреби за финансирање за трошење за трајни добра, а позитивно делуваат и кредитите од останати банки и тоа со сличен интензитет како и во претходната анкета.

ПРИЛОГ 1²

Резултати од поединечните прашања

I. Кредити на претпријатијата

1. Како се променети условите за кредитирање на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015
Значително се заострени				2,6						
Делумно се заострени	2,5		2,5		2,5	2,6	2,5		3,3	
Во основа останаа непроменети	95,8	89,9	95,8	87,3	87,9	87,3	95,8	89,9	95,0	87,3
Делумно се олеснети	1,8	10,2	1,8	10,2	9,7	10,2	1,8	10,2	1,8	12,8
Значително се олеснети										
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	0,7	-10,2	0,7	-7,6	-7,2	-7,6	0,7	-10,2	1,5	-12,8
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

² Временска серија од податоците на Анкетата за кредитната активност може да се најдат на следнава врска: [Анкета за кредитната активност - временска серија](#)

2. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 1 во колоната „вкупно“)? Ве молиме оценете го придонесот за заострувањето или олеснувањето на кредитните стандарди користејќи ја следнава скала:

-- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање

- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање

0 = придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање

+ = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба		9,3	71,2					
-Трошоци поврзани со капиталната позиција на Вашата банка		13,2	86,9				4,5	13,2
-Пристап на банката до пазарно финансирање (на пример, на пазарот на пари)			98,4	1,7			-6,5	-1,7
-Ликвидносната позиција на Вашата банка		2,6	83,8	12,0	1,7		-36,8	-11,1
Б) Пригисок од конкуренција		2,6	31,2	30,7	8,5			
-Конкуренција од другите банки		2,6	43,2	44,1	10,2		-18,3	-51,7
-Конкуренција од небанкарски сектор			100				-2,5	0,0
-Конкуренција од пазарното финансирање		2,6	95,8	1,7			-4,3	0,9
В) Согледување за ризикот		30,7	49,8					
-Очекувања за вкупната економска активност		37,0	61,4	1,7			-6,1	35,3
- Очекувања за перспективата на гранката на која припаѓа претпријатието и на перспективата на поединечните фирми		48,1	50,3	1,7			10,5	46,4
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето	1,7	37,0	58,8	2,6			5,4	36,1
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги			26,8			5,8		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

3. Ве молиме оценете ја важноста на одделните фактори при процената на кредитната способност на претпријатијата.

-- = потполно неважни

- = делумно важни

0 = важни

+ = многу важни

++ = исклучително важни

НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
Познавање на клиентот преку деловен однос		1,3	9,1	13,4	76,3		88,6	88,4
Процент бонитет на клиентот			0,8	23,9	75,4		97,6	99,3
Лојалност кон банката			31,8	65,9	2,4		66,0	68,3
Капиталната моќ на клиентот			0,8	43,3	56,0		99,3	99,3
Приходите на клиентот			0,8	22,6	76,7		99,3	99,3
Квалитетот на инвестицискиот проект			0,8	40,1	59,2		99,3	99,3
Квалитетот на управувањето во претпријатието			1,3	29,9	68,9		95,5	98,8
Вредноста на хипотеката			20,8	42,3	37,0		70,8	79,3
Приходната/капиталната моќ на гарантите		7,5	31,7	53,0	7,9		27,1	53,4
Висината на учеството во финансирањето			24,9	25,2	50,0		72,6	75,2
Останати фактори, Ве молиме наведете ги					2,6	30,0		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (исклучително важни) и „+“ (многу важни) и збирот на „-“ (делумно важни) и „--“ (потполно неважни).

4. Како се променети условите на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

- = значително се заострени
- = делумно се заострени
- 0 = во основа останаа непроменети
- + = делумно се олеснети
- ++ = значително се олеснети
- НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
А) Каматна стапка на кредитите			54,9	43,5	1,7		-53,0	-45,2
Б) Останати услови и рокови			73,3					
-Некаматни приходи			97,5	2,6			0,0	-2,6
-Големина на заемот или на кредитната линија			91,6	8,5			-8,4	-8,5
-Барања за обезбедување			100				31,2	0,0
-Достасување на заемите			100				-26,5	0,0
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги			27,3			5,3		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

5. Каково влијание имаа промените во монетарната политика врз Вашата каматна политика (камати на новоодобрени кредити на претпријатијата) во последните три месеци?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015
Значително влијаеја										
Делумно влијаеја	49,5	16,5	49,5	19,1	18,3	21,0	18,3	16,5	49,5	16,5
Незначително влијаеја	49,8	80,6	49,8	78,0	81,0	76,2	81,0	78,0	49,8	80,6
Не влијаеја	0,8	3,0	0,8	3,0	0,8	3,0	0,8	5,6	0,8	3,0
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-0,8	-3,0	-0,8	-3,0	-0,8	-3,0	-0,8	-5,6	-0,8	-3,0
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу процентите „значително влијаеја“ и „не влијаеја“.

6. Како се промени побарувачката на кредити од страна на претпријатијата во последните три месеци, исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015
Значително е намалена										
Делумно е намалена	7,2		7,2		2,5		7,2		7,2	2,6
Во основа остана непроменета	34,1	82,7	42,0	81,9	77,9	78,2	34,1	81,9	42,0	80,1
Делумно е зголемена	58,8	15,7	50,9	16,5	19,7	20,2	27,6	16,5	50,9	15,7
Значително е зголемена		1,7		1,7		1,7	31,2	1,7		1,7
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	51,6	17,4	43,7	18,2	17,2	21,9	51,6	18,2	43,7	14,8
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

7. Како влијаеја наведените фактори врз побарувачката на кредити од страна на претпријатијата (се однесува на одговорот на прашањето б во колоната „вкупно“)? Ве молиме оценете го секој фактор употребувајќи ја скалата:

-- = значително придонесува за намалување на побарувачката

- = делумно придонесува за намалување на побарувачка

0 = придонесува за непроменетост на побарувачката

+ = делумно придонесува за зголемување на побарувачката

++ = значително придонесува за повисока побарувачка

НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
А) Потреби од финансирање		2,6	32,4	30,7				
- Инвестиции во основни средства		6,3	83,6	10,2			20,2	3,9
-Инвестиции во залихи и обртен капитал			53,9	44,5	1,7		50,8	46,2
-Преструктурирање на долгот		2,6	41,6	40,9		15,0	47,0	38,3
Б) Употреба на алтернативно финансирање			72,0					
-Интерно финансирање			100				1,3	0,0
-Заеми од останати банки		2,6	95,8	1,7			26,9	-0,9
-Издавање сопствени хартии од вредност			75,3			24,8	0,0	0,0
Ве молиме наведете ги								
В) Останати фактори,		2,6	24,2			5,8		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

8. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај условите за кредитирање на Вашата банка во следните три месеци, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата.

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв. 1 2015	Кв.4	Кв. 1 2015	Кв.4	Кв. 1 2015	Кв.4	Кв. 1 2015	Кв.4	Кв. 1 2015
Значително ќе се заострат										
Делумно ќе се заострат										2,6
Во основа ќе останат непроменети	39,2	72,6	39,2	72,6	70,4	72,6	39,2	72,6	47,1	70,0
Делумно ќе се олеснат	59,1	27,5	59,1	27,5	27,9	27,5	59,1	27,5	51,2	27,5
Значително ќе се олеснат	1,8		1,8		1,8		1,8		1,8	
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-60,9	-27,5	-60,9	-27,5	-29,7	-27,5	-60,9	-27,5	-53,0	-24,9
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

9. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај побарувачката на кредити од страна на претпријатијата во следните три месеци (исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени).

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015
Значително ќе се намали										
Делумно ќе се намали				2,6						
Во основа ќе остане непроменета	40,9	41,1	37,8	35,5	40,9	38,5	40,9	49,6	48,8	49,6
Делумно ќе се зголеми	59,2	57,3	62,3	60,3	59,2	57,3	59,2	48,8	51,3	48,8
Значително ќе се зголеми		1,7		1,7		4,3		1,7		1,7
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	59,2	59,0	62,3	59,4	59,2	61,6	59,2	50,5	51,3	50,5
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Кредити на населението

10. Како се променети условите за кредитирање на Вашата банка од аспект на одобрувањето кредити на населението во изминатите три месеци?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015
Значително се заострени		0,2		0,7				
Делумно се заострени		0,5				0,7		0,7
Во основа останаа непроменети	42,7	74,4	15,9	76,8	47,7	59,4	56,5	95,2
Делумно се олеснети	57,3	24,9	84,1	22,5	52,3	39,9	43,5	4,1
Значително се олеснети								
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-57,3	-24,2	-84,1	-21,8	-52,3	-39,2	-43,5	-3,4
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот преставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

11. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка во поглед на одобрувањето станбени кредити на населението во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 10)? Ве молиме оценете го придонесот на наведените фактори за заострувањето или олеснувањето на условите за кредитирање користејќи ја следнава скала:

- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање
- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање
- 0 = придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање
- + = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање
- ++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање
- НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба	0,7	1,4	97,9				1,3	2,1
Б) Притисок од конкуренција		0,7	48,1	14,4	2,7			
-Конкуренција од други банки			53,4	42,5	4,1		-76,6	-46,6
В) Согледувања за ризикот		3,5	67,1	2,7				
-Очекувања за вкупната економска активност		3,5	82,0	14,5			-17,7	-11,0
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето		20,7	76,6	2,7			21,5	18,0
-Кредитна способност на потрошувачите			97,2	2,8			1,1	-2,8
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“(делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите).

12. Ве молиме оценете ја важноста на одделните фактори при процената на кредитната способност на населението.

-- = потполно неважни
 - = делумно важни
 0 = важни
 + = многу важни
 ++ = исклучително важни
 НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
Познавање на клиентот преку деловен однос		0,7	26,9	67,6	4,8		69,6	71,7
Процент бонитет на клиентот		0,7	7,4	30,0	61,9		92,6	91,2
Лојалност кон банката		2,1	64,8	22,5	10,6		28,5	31,0
Капиталната моќ на клиентот		33,2	9,0	40,0	17,8		24,1	24,6
Приходите на клиентот			0,2	29,5	70,3		100	99,8
Квалитет на управувањето во претпријатието во кое е вработен клиентот		33,2	21,5	41,9	3,4		31,5	12,1
Вредност на хипотеката			24,1	22,8	53,1		74,9	75,9
Приходна/ капитална моќ на гарантите			42,7	21,4	35,9		59,7	57,3
Висина на учеството во финансирањето			23,4	70,4	6,2		76,5	76,6
Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „+“ (исклучително важни) и „+“ (многу важни) и збирот на „-“ (делумно важни) и „--“ (потполно неважни).

13. Какво влијание имаа промените во монетарната политика врз Вашата каматна политика (камати на новоодобрени кредити на населението) во последните три месеци?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015
Значително влијаеја										
Делумно влијаеја	4,0	2,9	24,8	3,6	32,3	11,3	11,5	10,6	4,0	2,9
Незначително влијаеја	83,7	74,0	67,5	77,9	55,4	65,6	76,2	66,3	83,7	74,0
Не влијаеја	12,3	23,1	7,7	18,5	12,3	23,1	12,3	23,1	12,3	23,1
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-12,3	-23,1	-7,7	-18,5	-12,3	-23,1	-12,3	-23,1	-12,3	-23,1
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу процентите „значително влијаеја“ и „не влијаеја“.

14. Како се променети условите на Вашата банка, од аспект на одобрувањето станбени кредити на населението, во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

-- = значително се заострени

- = делумно се заострени

0 = во основа останаа непроменети

+ = делумно се олеснети

++ = значително се олеснети

НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
А) Цена		0,7	61,7	36,2	1,4		-78,8	-36,9
Б) Останати услови			63,2					
-Обврски за обезбедување			100				0,0	0,0
-Покриеност на кредитот со обезбедување ("loan to value" ratio)		0,7	99,3				-20,8	0,7
-Достасување на заемите			100				0,0	0,0
-Провизии		0,7	71,0	23,4	4,9		-46,5	-27,6
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

15. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка во изминатите три месеци од аспект на одобрувањето потрошувачки кредити и останати кредити на населението (се однесува на одговорот на прашањето 10)? Ве молиме оценете го придонесот на наведените фактори за заострувањето или олеснувањето на условите за кредитирање користејќи ја следнава скала:

-- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање

- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање

0 = во основа придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање

+ = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба		5,6	91,7	2,7			-1,3	2,9
Б) Притисок од конкуренција		0,7	40,2	25,0				
-Конкуренција од другите банки			40,9	57,7	1,40		-92,8	-59,1
В) Согледувања за ризикот		3,5	62,4					
-Очекувања за вкупната економска активност		4,2	77,3	18,5			-15,1	-14,3
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето		24,9	75,1				24,4	24,9
- Кредитна способност на потрошувачите		3,5	94,4	2,1			0,6	1,4
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите).

16. Како се променети условите на Вашата банка за одобрување потрошувачки кредити и останати кредити на населението во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

-- = значително се заострени
 - = делумно се заострени
 0 = во основа останаа непроменети
 + = делумно се олеснети
 ++ = значително се олеснети
 НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
А) Каматна стапка на кредитите			57,8	40,8	1,4		-57,8	-42,2
Б) Останати услови			65,9					
-Обврски за обезбедување		0,7	99,3				0,0	0,7
-Достасување на заемите		0,7	99,3				0,0	0,7
-Некаматни приходи			74,4	25,6			-31,5	-25,6
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

17. Како се промени побарувачката на кредити од страна на населението во последните три месеци, исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015
Значително е намалена								
Делумно е намалена	0,2	2,2			0,3		0,3	7,4
Во основа остана непроменета	73,7	59,3	53,4	55,7	73,9	43,9	89,6	85,7
Делумно е зголемена	26,0	37,9	46,6	42,9	25,8	56,1	10,1	6,2
Значително е зголемена		0,3		1,4				
Неприменливо								0,7
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	25,8	36,1	46,6	44,3	25,5	56,1	9,8	-1,2
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

18. Како влијаеја долунаведените фактори врз побарувачката на станбени кредити од страна на населението во изминатите три месеци (се однесува на прашањето 17)? Ве молиме оценете го секој фактор посебно употребувајќи ја скалата:

- = значително придонесува за намалување на побарувачката
- = делумно придонесува за намалување на побарувачката
- 0 = придонесува за непроменетост на побарувачката
- + = делумно придонесува за зголемување на побарувачката
- ++ = значително придонесува за зголемување на побарувачката
- НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
А) Потребности за финансирање		0,7	55,3	15,2				
- Перспективи на пазарот за станбена изградба	2,1		60,6	37,3			45,6	35,2
- Доверба на потрошувачите		0,7	63,4	24,8	11,1		36,5	35,2
- Трошоци на потрошувачите коишто не се поврзани за домувањето		2,8	94,5	2,7			0,4	-0,1
Б) Употреба на алтернативно финансирање			63,2	2,7				
- Заштеди на населението			76,6	23,4			23,4	23,4
- Кредити од останатите банки		30,9	65,0	4,1			-9,7	-26,8
- Останати извори на финансирање			97,3	2,7			2,6	2,7
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

19. Како влијаеја наведените фактори врз побарувачката на потрошувачки и останати кредити од страна на населението во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 17)? Ве молиме оценете го секој фактор посебно употребувајќи ја скалата:

- = значително придонесува за намалување на побарувачката
- = делумно придонесува за намалување на побарувачката
- 0= придонесува за непроменетост на побарувачката
- + = делумно придонесува за зголемување на побарувачката
- ++ = значително придонесува за зголемување на побарувачката
- НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2015
А) Потребности за финансирање		0,7	60,1	12,5				
- Трошење за трајни добра како што се: автомобили, мебел и сл.		2,1	84,0	13,9			0,2	11,8
-Доверба на потрошувачите			66,8	33,2			33,1	33,2
Б) Употреба на алтернативи за финансирање		0,7	65,2					
-Заштеди на населението		0,7	99				0,0	-0,7
-Кредити од останати банки		2,1	86,8	11,1			8,5	9,0
-Останати извори на финансирање			99,3	0,7			0,0	0,7
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „+“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

20. Ве молиме наведете каква промена очекувате кај условите за кредитирање на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на населението во следните три месеци.

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015
Значително ќе се заострат								
Делумно ќе се заострат	17,9	0,3	20,8		28,2	0,7		
Во основа ќе останат непроменети	50,3	54,7	54,6	70,1	16,7	29,0	97,3	81,2
Делумно ќе се олеснат	31,9	44,8	24,6	29,9	55,1	70,3	2,7	18,1
Значително ќе се олеснат								
Неприменливо								0,7
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-14,0	-44,5	-3,8	-29,9	-26,9	-69,6	-2,7	-18,1
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

21. Ве молиме наведете каква промена очекувате кај побарувачката на кредити од страна на населението во следните три месеци (исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени).

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015	Кв.4	Кв.1 2015
Значително ќе се намали								
Делумно ќе се намали	11,3		7,4		20,8			
Во основа ќе остане непроменета	49,8	46,3	63,1	49,6	16,3	16,4	89,5	89,3
Делумно ќе се зголеми	39,0	53,7	29,5	50,4	62,9	83,6	10,5	10,7
Значително ќе се зголеми								
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	27,7	53,7	22,1	50,4	42,1	83,6	10,5	10,7
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Карактеристики на процесот на кредитирање во Вашата банка

Во следниве две табели се прикажани одговорите на банките на одделни конкретни прашања поврзани со процесот на одобрување кредити.

Кредитирање на претпријатијата*

Фактор/услов	1	2	3	4	5	0	
Број на години за кои се бараат финансиски извештаи	7,5	11,6	78,4	30,7			1) помалку од две; 2) две; 3) повеќе од две; 4) останато.
Фреквентност на посети на клиентите и на потенцијалните клиенти		32,0	96,2				1) никогаш; 2) понекогаш; 3) редовно; 4) останато.
Најчеста намена на одобрените кредити	20,8	100	38,2	30,7			1) основни средства; 2) обртни средства; 3) ликвидност; 4) останато.
Најчест сооднос на хипотеката и износот на кредитот	36,2	67,1	33,3				1) помалку од два; 2) два; 3) повеќе од два; 4) останато.
Достапност на кредитите без залог	49,1	42,5		40,5			1) да; 2) не; 3) само рамковните; 4) останато.
Минимален број на гаранти	41,5					42,9	
Сооднос на приходите на гарантот и месечната отплата	10,8	14,1		57,2			1) помалку од една третина; 2) една третина; 3) повеќе од една третина; 4) останато.
Задолжителен ексклузивен однос со банката при долгорочно кредитирање	15,8	7,4	81,4	30,7			1) да; 2) не; 3) за некои намени; 4) останато.
Кој ги одобрува кредитите до 100.000 евра?	30,7	75,9	30,7	54,9			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Кој ги одобрува кредитите од 100.000 евра до 500.000 евра?	30,7	65,9	44,4	57,4			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Кој ги одобрува кредитите над 500.000 евра?	30,7	57,0	51,6	57,4			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Вообичаено времетраење на постапката на одобрување кредит	1,7	83,4	50,2	1,3			1) помалку од една седмица; 2) од една до две седмици; 3) повеќе од две седмици; 4) останато.
Колкав е просечниот период за реализација на хипотекиге?		60,3	70,5				1) помалку од шест месеци; 2) од шест до дванаесет месеци; 3) од една до две години; 4) повеќе од две години; 5)

Кредитирање на населението*

Фактор/услов	1	2	3	4	5	0	
Дали бројот на месеци на постојано вработување на барателот на кредит е релевантен при одобрувањето на кредит?	7,4	92,6					1-не, 2-да,
Колку месеци вообичаено треба да биде вработен барателот на кредит во постојан работен однос?	46,9	52,4	0,7				1-до шест месеци, 2-од шест до дванаесет месеци, 3-од 1 година до две години, 4-над две години
Најчест сооднос на хипотеката и износот на кредитот	70,8	28,5	0,7	11,1			1- помалку од два, 2-два, 3- повеќе од два, 4-останато
Достапност на кредитите без залог	88,5	11,5					1-да, 2-не, 3-само рамковните кредити, 4- останато
Минимален број на жиранти	20,8					55,8	
Сооднос на приходите на жирантот и месечната отплата*	11,1	52,7	47,3				1-помалку од една третина, 2-една третина, 3-повеќе од една третина, 4- останато
Автоматизирано одобрување кредити на населението	14,0	86,0					1-да, 2-не, 3-останато
Задолжителен ексклузивен однос со банката при долгорочно кредитирање	11,1	77,1	22,9				1-да, 2-не, 3-за некои намени, 4-останато
Кој ги одобрува кредитите во вредност поголема од 20.000 евра?	2,7	53,5	3,5	43,8			1-управниот одбор, 2- кредитниот одбор, 3- управниот и кредитниот одбор, 4-останато
Вообичаено времетраење на постапката на одобрување кредит	34,3	57,5	33,9				1-помалку од една седмица, 2-една до две седмици, 3- повеќе од две седмици, 4- останато
Колку изнесува просечното времетраење на реализација на хипотеките?	6,0	74,8	19,2	11,1			1-помалку од шест месеци, 2-од шест до дванаесет месеци, 3-една до две години, 4-повеќе од две години, 5-останато

* Некои банки одговориле со повеќе од еден одговор, а некои не одговориле на прашањата.

